

Відгук
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Гомон Ольги Олександрівни
«Архітектурно-планувальна організація освітніх комплексів «дитячий садок-початкова школа»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури
за спеціальністю 18.00.02 – Архітектура будівель і споруд

Актуальність теми дисертації.

За твердженням американського доктора медицини, викладача Університету «Кейс Вестерн Резерв» в Клівленді (США) Бенджаміна Спока «дошкільні установи виникають не лише для звичного догляду за дітьми, батьки яких працюють, і підготовки до початкової школи. В першу чергу мета створення дошкільних установ полягає в тому, щоб надати дітям різноманітний досвід, який допоможе їм гармонічно розвиватися та вирости більш чуйними, здібними і творчими особистостями. Головний урок, який отримують у школі, - як жити в оточуючому світі». З цими словами важко не погодитись.

Освіта дійсно є основою формування кожної держави. Очевидно, що для розвитку суспільства велике значення має система освіти. У зв'язку з цим, навчальні заклади – це одні з найбільш важливих архітектурних об'єктів, які активно формують не лише міське середовище, але й особистість дітей та підлітків. Архітектура освітнього закладу може дати їм стимул до навчання, пробудити інтерес до різноманітних точних та творчих дисциплін, мистецтва. У зв'язку з цим, до архітектурних рішень даних об'єктів необхідно підходити особливо уважно та свідомо. В умовах технічного та інформаційного прогресу, а також активного використання іт – технологій в навчальному процесі, до планувальної організації освітніх закладів сьогодні суспільством висуваються особливі вимоги. До питання проектування сучасних дитячих дошкільних закладів також необхідно підходити максимально творчо, оскільки дані заклади є надзвичайно важливими об'єктами, як з містобудівної, так і з естетичної точки зору, несуть важливу виховну функцію. Оскільки дані об'єкти проектуються для молодого покоління, їх архітектурним рішенням необхідно приділяти підвищену увагу.

Враховуючи вищевикладене, тему дослідження Гомон О. О., присвячену архітектурно-планувальній організації освітніх комплексів, які б відповідали сучасним вимогам до навчання та виховання дітей, можна вважати дуже своєчасною та актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дослідження базується на чинному законодавстві України; відповідає планам наукових робіт кафедри теорії архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА).

Мета роботи сформульована чітко. Автором вона визначена у необхідності розробки типологічних основ, принципів та прийомів архітектурно-планувальної організації будинків освітніх комплексів «Дитячий садок-початкова школа», а також у необхідності розробки рекомендацій щодо проектування даних комплексів.

У відповідності до поставленої мети в **завдання дослідження** увійшли наступні позиції:

- узагальнити стан вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень та досвід формування архітектури навчальних закладів;
- проаналізувати функціонально-планувальну структуру освітніх комплексів;
- визначити методику розрахунку мережі освітніх комплексів;
- дослідити типологічний ряд та прийоми розміщення освітніх комплексів;
- розробити основи методики проектування освітніх комплексів;
- виявити соціально-економічні передумови енергоефективності житлових споруд та дослідити науково-теоретичну та нормативну базу,
- запропонувати методику формування освітніх комплексів на основі розроблених автором блок-модулів.

Об'єктом дослідження виступають освітні комплекси «Дитячий садок – початкова школа».

Предметом дослідження є архітектурно-планувальна організація освітніх комплексів «Дитячий садок – початкова школа».

Межі дослідження чіткі і окреслені дослідженням освітніх закладів України у часовий проміжок – ХХ-ХХІ ст.

Методика дослідження полягає у застосуванні комплексного підходу до об'єкта дослідження. Дослідження автора побудоване на застосуванні методу історичного, якісного, кількісного, статистичного, порівняльного аналізів; методу натурного обстеження, опитування. У роботі автором також використаний метод експериментального проектування.

Наукова новизна результатів полягає в наступному:

- автором розроблено методику розрахунку мережі освітніх комплексів;
- запропоновано номенклатуру освітніх комплексів та досліджено їх архітектурно-типологічні особливості;
- удосконалено методику блок-модульного проектування зазначених вище об'єктів;
- надані рекомендації щодо удосконалення параметрів приміщень освітніх комплексів.

Значення результатів дослідження для теорії і практики. Висновки і результати дослідження мають значну апробацію і можуть бути використані у різних сферах діяльності: науковій, викладацькій, проектній, нормотворчій. Результати дослідження впроваджено в проект

вбудовано-прибудованого до житлового будинку дитячого садка на 200 місць в 6-му мікрорайоні Теремки Голосіївського району м. Києва; в дизайн-проект інтер'єрів спеціалізованої школи №80 у Печерському районі м. Києва; у пропозиції щодо нормування освітніх комплексів.

Результати дослідження впроваджено в навчально-методичну діяльність (в курс лекцій «Архітектурна екологія»), а також при розробці дипломних проектів студентами архітектурного факультету КНУБА

Апробація результатів дослідження значна. Основні результати роботи доповідались на 12-ти науково-практичних конференціях КНУБА; міжнародній та всеукраїнській конференціях.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях та авторефераті. Огляд статей автора підтвердив, що висновки та основні положення дисертації відображені у статтях, опублікованих у фахових виданнях України і це дало змогу науковцям ознайомитись із основними результатами дослідження. Результати дисертації представлені в 12 наукових працях серед яких: 7 статей у фахових виданнях України; 2 статті у зарубіжних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз; також опубліковано 2 тези наукових доповідей; 1 стаття додатково відображають наукові результати дисертації.

Оцінка змісту та висновків дисертаційного дослідження. Структура роботи чітка та послідовна. Дисертація складається із анотації, списку публікацій, словника термінів, вступу, трьох розділів із ілюстраціями, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації у 188 сторінок формують: 101 сторінка основного тексту; 30 сторінок ілюстрацій; 6 таблиць; бібліографія з 185 найменувань на 17 сторінках; 3 акти впровадження результатів дослідження.

У вступі дисертації розкрита актуальність дослідження; сформульовані основні вихідні положення: мета, завдання, методи дослідження; визначений зв'язок дослідження з науковими програмами. Наукова новизна та практична цінність роботи достатньо обґрунтовані. У трьох розділах послідовно викладені основні результати дослідження, наведені графічні приклади та зроблені відповідні висновки.

У розділі 1 «**Стан дослідження, проектування і будівництва комплексів дошкільної та початкової освіти**» проаналізовано ступінь вивченості питання формування архітектури освітніх закладів вітчизняними та закордонними науковцями; зроблено екскурс в історію становлення закладів освіти на території сучасної України (і на базі цього визначено основні етапи їх розвитку) та у світі (на прикладі США, Японії, Китаю, Англії, Франції, Швеції, Німеччини, Іспанії тощо).

У розділі 2 «**Методика дослідження та фактори, що впливають на формування освітніх комплексів**» автором досить детально описано апарат наукового дослідження, який складається з наступних взаємопов'язаних методів: вивчення та систематизації літературних джерел, порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду впровадження нових типів закладів освіти, метода функціонального та морфологічного аналізу. Цінність

даного дослідження становить емпіричний метод, який включає проведення натурних обстежень більше 70-ти різноманітних навчальних закладів України. Автором також використано метод комплексного підходу до об'єкту дослідження. У даному розділі виявлені фактори безпосереднього впливу на формування освітніх комплексів «Дитячий садок-початкова школа» та запропоновано методику побудову їх мережі, наведено базисну номенклатуру з п'яти типів освітніх комплексів, наведені рекомендації щодо зонування ділянки проектування.

У розділі 3 **«Рекомендації щодо архітектурно-планувальних рішень освітніх комплексів «Дитячий садок – початкова школа»** автором дуже ретельно проаналізовано функціонально-планувальну структуру освітніх комплексів; наведено відповідні приклади організації дитячих садків, початкових шкіл зокрема та освітнього комплексів взагалі; надано рекомендації щодо площ основних приміщень. У даному розділі охарактеризовані основні види можливих композиційних рішень освітніх комплексів, приділено увагу такому важливому питанню, як організація внутрішнього простору в контексті застосування синтезу мистецтв та колористики. Безумовний інтерес становить запропонована методика проектування освітніх комплексів на базі розроблених автором блок-модулів.

Оцінка змісту та висновків дисертації позитивна. Всі розділи дисертації чіткі із змістовним графічним матеріалом, обґрунтованими висновками.

Автореферат відображає основні положення дисертації. Зміст автореферату і дисертації ідентичні.

До дисертаційної роботи є наступні зауваження та побажання:

1) У підрозділі 2.1 розділу 2 проведений аналіз факторів, що впливають на формування освітніх комплексів. Інженерно-технічний фактор (Рис.2.1, ст. 63) доречно було б доповнити вимогами щодо енергоефективності та екологічності освітніх комплексів, зважаючи на актуальність питання заощадження ресурсів і збереження оточуючого середовища.

2) Підрозділ 2.3 розділу 2 бажано доповнити інформацією стосовно вимог щодо пожежної безпеки та авторськими прикладами відповідних схем генеральних планів освітніх комплексів (рис. 2.4, ст.89)

3) У підрозділі 3.1 розділу 3 перелік приміщень групових осередків дитячого садка на ст. 97 доречно доповнити приміщенням (зоною) для харчування дітей віком від 3-5 років, а також терасою, розташованою біля ігрової, для проведення дітьми часу на свіжому повітрі. Завдяки застосуванню панорамних вікон у ігровій, зорієнтованих на терасу та озеленену зону може бути досягнута єдність внутрішнього простору із оточуючим зовнішнім середовищем. Це зробить перебування дітей у закладі більш комфортним.

4) У підрозділі 3.1 розділу 3 інформацію на ст.101 щодо організації навчальних секцій для учнів можна було б доповнити вимогами щодо

нестандартного (нелінійного) розташування робочих столів учнів, зважаючи на активне застосування у навчальному процесі сучасних технологій: екранів для трансляції навчального матеріалу безпосередньо з ПК вчителя, інтерактивних дошок тощо. На ст. 113 абзац щодо проектування бібліотек бажано було б доповнити інформацією стосовно проектування серверних для зберігання інформації та літератури у бібліотеках в електронному вигляді, зважаючи на сучасні тенденції щодо передачі та зберігання інформації не лише в паперовому, а й в електронному вигляді.

5) Зважаючи на те, що автором запропоновано методика проектування освітніх комплексів на основі уніфікованих блоків, на ст. 120 більше уваги необхідно було б приділити питанню конструктивного вирішення освітніх комплексів, ілюструючи можливі варіанти конструктивного вирішення авторськими пропозиціями та прикладами.

6) У підрозділі 3.3 розділу 3 на ст. 141 доречно було б навести авторські графічні приклади можливих композиційних рішень освітніх комплексів при використанні типізованих блок-модулів.

Втім, зазначені зауваження суттєво не впливають на досить високу оцінку даної роботи.

Можна сказати, що надана на захист робота «Архітектурно-планувальна організація освітніх комплексів «дитячий садок-початкова школа», за своєю актуальністю, практичною цінністю отриманих результатів є самостійно виконаним та завершеним науковим дослідженням. Робота відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» ДАК МОН України, які висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор, Гомон Ольга Олександрівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.02 – Архітектура будівель і споруд.

Доктор архітектури, доцент,
головний спеціаліст Департаменту містобудування
та архітектури виконавчого органу
Київської міської ради (КМДА),
Заслужений діяч науки і техніки

О. І. Жовква

Підпис Жовкви О.І. «засвідчую»
Завідувач сектором по роботі з персоналом

Г. Ю. Єсипенко

